

Отже, кредити, котрі Україна отримує від МВФ, мають як позитивні наслідки (можливість фінансування антикризової програми, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки тощо), так і певні ризики (в основному пов'язані з зростанням державного боргу та труднощами його повернення). Тому необхідно створити умови на рівні МВФ для зменшення рівня ризику та поліпшення формування валютних резервів.

Список літератури

1. Міжнародні фінансові організації та їх значення у процесі трансформації економіки України [Електронний ресурс] / Н.М. Заярна, О.М. Барткевич – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltn/17_4/184_Zajarna_17_4.pdf.
2. Сайкевич М.І., Лебединець Л.Є. вплив міжнародного кредитування на перспективи розвитку економіки України // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №6(96). – С. 43-48.
3. Міністерство економіки України. Досвід співробітництва України з МВФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua.

Одержано 14.05.10

УДК 336.773

В. О. Буряк, студ. гр. ФК 08–1, С. А. Фрунза, ас.

Кіровоградський національний технічний університет

Проблеми розвитку державного фінансового контролю кредитних спілок в Україні

У статті проаналізовано перебіг проведення державного фінансового контролю, визначені основні проблеми розвитку даного контролю за діяльністю учасників небанківського ринку – кредитних спілок; досліджено стан ринку кредитних спілок, сформульовані рекомендації щодо поліпшення якості та ефективності державного фінансового контролю.

фінансовий контроль, кредитні спілки, кредитна діяльність, небанківські фінансові установи

Постановка проблеми та її актуальність. Сучасний тісний взаємозв'язок світових фінансових потоків та їх уразливість через глобальні та локальні зміни обумовили необхідність переосмислення ролі державних установ у регулюванні діяльності фінансових установ, в тому числі установ, що займаються кредитною діяльністю [1]. Серед таких фінансових установ важливе місце займають саме кредитні спілки. Отже, одним з основних завдань, яке постало перед Україною і потребує негайного вирішення, – становлення дієвої системи управління та контролю за фінансовими ресурсами країни. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває створення ефективного фінансового контролю за діяльністю банків та небанківських фінансово-кредитних установ, зокрема кредитних спілок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням проблем розвитку державного фінансового контролю займалося багато відомих вчених, таких як: Н.Б. Ніколаєв, А.М. Хомутенко, З.С. Варналій, В.П. Николук, І.В. Каменська та ін..

Метою дослідження є визначення головних факторів, що гальмують розвиток державного фінансового контролю за діяльністю кредитних спілок та внесення пропозицій щодо покращення його якості.

Виклад основного матеріалу. У своїй більшості кредитні спілки створюються з метою отримання їх «реальними» власниками необхідних фінансових ресурсів для розвитку свого основного бізнесу, а частина кредитних спілок використовується як «транзитний майданчик» – залучені спілкою кошти населення «перекачуються» на банківський депозит» [2] (залежно від категорії вкладників (юридичні чи фізичні особи) НБУ встановлює нормативи діяльності банку). Кредитні спілки залучають капітали населення у вигляді депозитів, що на сьогодні зробити набагато простіше та вигідніше, ніж отримати кредит від комерційного банку: по-перше, тому що можна уникнути процедури, яку вимагає банк для надання кредиту, а по-друге, «реальний» власник кредитної спілки самостійно вирішує, в якому розмірі йому встановити відсоткові ставки за вкладами.

Станом на кінець 2008 року відсоткові ставки у кредитних спілках становили до 30% річних за депозитами у валюті, при цьому «основним бізнесом», як правило, є будівництво та операції з нерухомістю, які приносили інвестиційний дохід до 300% (до кризи, за неофіційними даними). Щодо банків, то вони найбільше дають 14% річних. Таким чином, населення спокушається привабливими пропозиціями кредитних спілок та все більше довіряє їм коштів. Необхідно зауважити, що за останні 5 років обсяг залучених депозитів суттєво збільшився – в 10,39 рази [3, С.49–51].

Така позитивна динаміка збільшення обсягів залучених депозитів свідчить на користь вибору населенням України кредитних установ однією зі складових депозитних портфелів. І це, незважаючи на те, що збільшується кількість збанкрутілих кредитних спілок, випадків неповернення вкладникам депозитів.

Ще однією «силою», яка покликана запобігти появі у кредитної спілки різного роду проблем, в тому числі і фінансових, є служби внутрішнього фінансового контролю. Законом України «Про кредитні спілки» [10] передбачено створення в кредитній спілці ревізійної комісії у складі не менше трьох осіб, які обираються на загальних зборах. Однак вимоги до професійних здібностей обраних «ревізорів» у законодавчому акті не встановлено, тобто до складу комісії можуть входити особи, які не є спеціалістами у сфері фінансового контролю. Законом також передбачено проведення перевірок комісією не менше одного разу на рік. Таким чином, комісія не уповноважена здійснювати поточний контроль, а періодичність таких контрольних заходів залежить від «бажання» загальних зборів, які, по-перше, скликаються спостережною радою спілки у строки, передбачені статутом; по-друге, у більшій своїй частині складаються з осіб, не обізнаних зі специфікою роботи кредитної спілки; по-третє, значна частина членів кредитних спілок із різних причин не з'являється на збори (які часто проводяться тільки «на папері») і знайомиться з їх рішеннями тільки при отриманні (сплаті) відсотків за депозит (кредит). Як правило, такі комісії у кредитних спілках України створюються та функціонують формально.

Фінансовий контроль за роботою кредитних спілок здійснюють зовнішні незалежні аудитори. Законом України «Про кредитні спілки» встановлено обов'язковість підтвердження «достовірності і повноти фінансової звітності» незалежним аудитом, а статтею 15 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» встановлені вимоги до зовнішніх аудиторів, які проводять перевірки фінансових установ. Порядок здійснення незалежного аудиту, вимоги до аудиторів та аудиторської діяльності, їх відповідальність в Україні нормативно регламентовано (Господарським кодексом, Законом України «Про аудиторську діяльність», стандартами аудиту та інше).

Слід зауважити, що обов'язкового підтвердження незалежним аудитом вимагає річна фінансова звітність, яка перевіряється по закінченню року.

На мою думку, однією з найважливіших проблем державного фінансового контролю є той факт, що законодавство, яким регулюється порядок проведення контрольних заходів (як внутрішніх, так і зовнішніх), є недосконалим, таким, що потребує доопрацювання та доповнення. Необхідно розробити нормативний акт, яким буде регламентуватись проведення

фінансового контролю в Україні в цілому та у небанківських фінансових установ зокрема (враховуючи специфіку їх діяльності). Крім того, необхідно забезпечити виконання такого законодавства, перш за все з боку державних уповноважених органів.

Висновки. Отже, на сьогодні існують проблеми у здійсненні фінансового контролю за діяльністю кредитних спілок, насамперед це недосконале законодавство й неефективна система проведення контролю. Для розв'язання даних проблем необхідно внести відповідні корективи в законодавство та посилити контроль за дотриманням законів у сфері діяльності кредитних спілок, що дозволить покращити регулювання ефективного державного фінансового контролю.

Список літератури

1. Кредитні спілки в умовах геоелектронічних трансформацій: проблеми державного регулювання [Електронний ресурс] / Леся Ільченко-Сюйва – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/Soc_Gum/Dums/2009_3/09ilvugt.pdf.
2. Річні звіти НБУ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.
3. А. Хомутенко Стан та перспективи розвитку фінансового контролю у небанківських фінансово-кредитних установах України – кредитних спілках // Економіст. – 2009. – №2. – С. 49–51.

Одержано 14.05.10

УДК 336.741:236.2 (477)

К. В. Самсонова, студ. гр. ФК-08-1, С.А. Фрунза, ас.

Кіровоградський національний технічний університет

Особливості та проблеми формування валютної системи України

У статті розкрито основні причини і наслідки валютної нестабільності в Україні і висвітлено проблему формування сучасної валютної системи України в умовах виходу з фінансової кризи. Внесені пропозиції щодо підвищення ефективності механізму валютного регулювання в Україні методом розробки запобіжних дій для уникнення валютних і фінансових криз та захисту інтересів національної економіки.

валютна система, валютне регулювання, валютний курс, фінансова криза, реорганізація валютної системи

Постановка проблеми та її актуальність. Валютний курс є вагомим інструментом державної політики, ефективне регулювання якого має забезпечувати створення сприятливих умов для нарощування виробництва та зростання чистого експорту – визначального фактору економічного розвитку країни [8, С.12].

Після набуття Україною незалежності помітно підвищився інтерес вітчизняних підприємств до операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності, що обумовлено рядом обставин. По-перше, розпад Радянського Союзу і розрив традиційних економічних зв'язків надалі призвели до розуміння необхідності їхнього відновлення в умовах установа ринкових відносин за різкого зниження обсягів виробництва й погіршення фінансового стану підприємств. По-друге, українські підприємства мають свободу у виборі власної стратегії здійснення зовнішньоекономічної діяльності, що підвищило їхню ділову активність у даній сфері. По-третє, у цей час відбувається інтеграція та інтернаціоналізація господарської